

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Schneider & Pataki Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Pataki András ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., - hivatkozási szám:) alperes ellen versenyügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perében - amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. Pető Andrea ügyvéd által képviselt Alperesi beavatkozóalperesi (I. r.), valamint a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében a ügyvezető által képviselt felperesi (II. r.) beavatkozók beavatkoztak - a Fővárosi Bíróság 2009. évi március hó 5. napján kelt 2.K.33.744/2006/65. számú ítélete ellen a felperes által 66. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2009. évi szeptember hó 2. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (azaz hússzezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 24.000 (azaz huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperesi beavatkozó alapvető feladata hajózási és kikötő-üzemeltetői tevékenység, melyhez kapcsolódó és kiegészítő tevékenységek és szolgáltatások társulnak. Főtevékenységként belvízi szállítással, ezen belül személyhajózással, révközlekedéssel foglalkozik.

Az alperesi beavatkozó a közforgalmi személyhajó-kikötők tartós használatáról határozott idejű szerződéseket köt üzleti partnereivel. Ezekben a szerződésekben a felek arról állapodnak meg, hogy a bérlő milyen típusú hajóval veheti igénybe kizárólag kikötés, utas ki- és beszállítás céljára és egyéb szolgáltatásokhoz a közforgalmi személyhajó-kikötőket, és ezeknek milyen költségvonzatai és milyen díjfizetési feltételei vannak.

Az alperesi beavatkozó évente meghirdeti kikötői díjszabásait az előírásoknak megfelelően.

A felperes és az alperesi beavatkozó 2003. évi április hó 1. napjától 2006. évi december hó 31. napjáig kikötő-használati szerződést kötöttek, amely alapján a felperes az utas ki- és beszállítás idejére igénybe vehette az alperesi beavatkozó tulajdonában álló kikötőket. Miután a ... Városi Bíróság nem jogerős (és később hatályon kívül helyezett) ítéletével megállapította, hogy a szerződés érvénytelen, 2005. évi április hó 1. napjától az alperesi beavatkozó a veszteglőhelyet másnak adta bérbe. A felperes 2005-ben csak a közforgalmú kikötőket vette igénybe, 2006-ban a hajóját a veszteglőhelyen tartotta, de üzleti tevékenységet nem végzett. A felperes a 2005-2006. évek vonatkozásában a szerződésből eredő kárainak megtérítése iránt pert indított az alperesi beavatkozó ellen.

A felperes bejelentést tett a Gazdasági Versenyhivatalnál, amelyre figyelemmel az alperes 2005. évi március hó 10. napján versenyfelügyeleti eljárást rendelt el az alperesi beavatkozóval szemben. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 21.§-ára hivatkozással

- a bérleti jogviszonytól való indokolatlan elzárkózást (1)
- a kereskedelmi felár alkalmazását (2)
- a magántársaságokra vonatkozó személyhajó-kikötő használati díjak megfizetésének kikényszerítését és (3)
- az indokolatlan megkülönböztetést (4) vont a vizsgálódási körébe.

Az alperes a 2006. évi június hó 22. napján kelt ... számú határozatával a versenyfelügyeleti eljárást a Tpv. 72.§-ának (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette. Megállapította, hogy a ... közforgalmú és kedvtelési célú kikötőkben a kereskedelmi célú bérhajók számára nyújtott kikötői kikötési szolgáltatások piacán mint érintett piacon az alperesi beavatkozó gazdasági erőfölényben van.

(1) Megállapította, hogy az alperesi beavatkozó a felperessel az üzleti kapcsolatot megszakította, illetve a bérleti jogviszony folytatásától elzárkózott, azonban e magatartás egyedi esetnek tekinthető. Nem merült fel olyan adat, hogy ez olyan

általános gyakorlat, amely a piaci folyamatokra hatással lenne. A sérelmet szenvedett fél polgári perben érvényesítheti az igényét.

(2) Megállapította, hogy az alperesi beavatkozó által a bérelt hajók és vitorlások vonatkozásában felszámított 30%-os ún. charter felár a költségkalkulációra figyelemmel nem túlzottan magas ár, az árstruktúrát a költségek és a valós forgalmi adatok alapján alakították ki.

(3) Megállapította, hogy a személyhajó-kikötő használati díjakat az alperesi beavatkozó legalább egy évre előre határozza meg. A költségek változása alapján túlzottan magas ár alkalmazása vagy az ár tisztességtelen módon történő meghatározása nem volt megállapítható.

(4) Megállapította, hogy a vállalkozásoknak jogukban áll a diszkrimináció eszközével élni, amíg e magatartásuk egyes üzletfeleiknek nem okoz olyan hátrányt, ami a forgalom visszaesése miatt a fogyasztók jólétét is csökkenti. A piaci versenyre is kiható megkülönböztetett bánásmód az adott esetben nem volt feltárható.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, másodsorban a határozat megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy az alperesi beavatkozó a Tpvt. 21.§-ának a), c), d), f), g), h), i), j) pontjait és 22.§-át megsértette és kérte, hogy a bíróság a Tpvt. 77.§-ának (1) bekezdés d), e), f) és g) pontjai szerinti intézkedéseket alkalmazza, és szabjon ki bírságot az alperesi beavatkozóval szemben. Kereshetőségi jogát a Tpvt. 52.§-ára, a jogviszony megszűntetése tekintetében a közte és az alperesi beavatkozó között létrejött jogviszonyra alapította, az árak és a megkülönböztetés tekintetében az alperesi beavatkozóval szembeni visszatérítési igényére hivatkozott. A per során bizonyítási indítványokat és eljárési kifogást is előterjesztett.

A felperesi beavatkozó annak megállapítását kérte, hogy az alperesi beavatkozó visszaélt a gazdasági erőfölényével a közforgalmú személyhajó-kikötők díjainak megállapítása tekintetében, és kérte a Tpvt. 77.§-ának (1) bekezdés e) és g) pontjainak alkalmazását.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Határozatának indokait fenntartva hangsúlyozta, hogy a felperes és az alperesi beavatkozó közötti magánjogi jogvita az alperesi beavatkozó közjogi felelősségét nem alapozza meg.

Az alperesi beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes a közigazgatási eljárásban nem volt ügyfél. A közigazgatási eljárás hivatalból indult, amelynek kereteit a versenyhatóság diszkrecionális módon határozta meg, a felperes bejelentése az alperest nem kötötte. Az alperes által vizsgált szempontok közül a felperes kereshetőségi jogát az elsőfokú bíróság a Tpvt. 77.§-ának (1) bekezdés g) pontja kapcsán elismerte, mert a felperes és az alperesi beavatkozó közötti szerződéses jogviszonyt megszüntették. A charter felár, valamint a közforgalmú kikötő-használati díjak mértéke vonatkozásában az elsőfokú

bíróság a felperes keresetelési jogát szintén elismerte. E körben utalt arra, hogy bár a felperes által hivatkozott megtérítési igény érvényesíthetőségének a versenyhatóság eljárása ugyan nem előfeltétele, de az alperes hatáskör-gyakorlása alkalmas lehet arra, hogy a felperes alapvető gazdasági helyzetét kedvezően befolyásolja, amennyiben megállapítható, hogy az alperesi beavatkozó által alkalmazott kereskedelmi felár és kikötő-használati díjszabás tisztességtelen mértékű. Nem fogadta el a bíróság a felperes keresetelési jogát a versenytársak és az alperesi beavatkozó jogviszonyának vizsgálatára vonatkozóan, mert a felperes nem igazolta, hogy milyen jogát, jogos érdekét érintené közvetlenül, ha az alperes e körben a jogsértést megállapítaná. A felperesi beavatkozó keresetelési jogát a felperessel azonos körben vette figyelembe. Az érintett piac meghatározása és az alperesi beavatkozónak az érintett piacon fennálló gazdasági erőfölénye a perben nem volt vitatott, ezért azt az elsőfokú bíróság az alperessel egyezően állapította meg. Nem értett egyet az alperesnek a Tpvt. 21.§-ának c) pontjával összefüggésben kifejtett jogi indokaival, mert álláspontja szerint amennyiben a jogügylet jellegének megfelelő jogviszonytól való elzárkózás indokolatlan, akkor a versenyjogsértés abban az esetben is megállapítható, ha az elzárkózás egyedi. Érdemben ugyanakkor az alperesi álláspontot elfogadta. Hangsúlyozta, hogy a per tárgyát képező közigazgatási határozat meghozatalakor - jogerős polgári bírósági ítélet hiányában - az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy az elzárkózás indokolatlanságát meg tudja állapítani, így a polgári peres útra vonatkozó határozati utalás megalapozott volt. Úgy ítélte meg, hogy a felperes és a felperesi beavatkozó által hivatkozott, az alperes által önállóan nem nevesített vizsgálati szempontok az alperes határozatának törvényessége szempontjából irrelevánsak. Kiemelte, hogy a felperes és a felperesi beavatkozó az árak tisztességtelenségével kapcsolatos - az alperes határozatában foglalt megállapításokat cáfoló - bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Az elsőfokú bíróság a felperes bizonyítási indítványait és eljárási kifogását elutasította.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a keresetének megfelelő döntés meghozatalát kérte. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítása iránt terjesztett elő fellebbezési kérelmet. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet téves, megalapozatlan és jogszabálysértő. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a 2006-ban indult és 2009-ben befejezett eljárásában bizonyítást nem folytatott. Az alperesi határozat jogszabálysértéseit nem vizsgálta, a határozati indokokat önmagukban értékelte és azokról mondott jogi véleményt. Előadta, hogy keresetelési joga a versenytársak és az alperesi beavatkozó jogviszonyának vizsgálata vonatkozásában is fennáll; utalt az alperesi beavatkozó szerződéses jogviszony folytán keletkező visszatérítési kötelezettségére. Ellentmondónak nevezte az elsőfokú bíróság érvelését, mert szerinte abban a körben, amelyben a keresetelési jogát az elsőfokú bíróság elismerte, az alperesi beavatkozó és a versenytársak viszonyának vizsgálata nélkül nem lehetett volna ítéletet hozni. A Tpvt. 21.§-ának c) pontja megsértése tekintetében kiemelte, hogy a perben két olyan legfelsőbb bírósági határozatot csatolt, amelyek egyértelműen megállapították, hogy az alperesi beavatkozó jogszabálysértően nem tartotta

érvényesnek a 2003-2006. közötti időre kötött kikötő-használati szerződést. Állította, hogy bizonyítási kötelezettségének eleget tett, az indokolatlanul mellőzött tanúbizonyítás lefolytatásával az alperesi jogszabálysértés megállapítható lett volna. Ebben az esetben az alperesi határozat megváltoztatására kerülhetett volna sor, míg ha az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványoknak nem ad helyt, a megalapozatlan határozatot hatályon kívül kellett volna helyeznie. Szakkérdésekben a bíróság bizonyítás nélkül nem dönthetett volna érdemben. Eljárási kifogásait fenntartotta, és sérelmezte a Pp. 3.§-ának (3) bekezdése szerinti tájékoztatás elmaradását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Fenntartva korábbi álláspontját kiemelte, hogy a keresetőségi jog kérdésében az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel egyetért. A fellebbezést megalapozatlannak tartotta, mert a felperes nem igazolta, hogy a versenyhatóság téves következtetésre jutott az eljárás megszüntetése körében. A bizonyítási indítványokat a bíróság jogszerűen mellőzte, az eljárási kifogások minden alapot nélkülöznek.

A felperesi és alperesi beavatkozók érdemi észrevételt nem terjesztettek elő.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból okszerű következtetésre jutott a kereset elutasítása tekintetében. Az elsőfokú bíróság törvényi kötelezettségének eleget téve járt el, amikor vizsgálta a felperes keresetindítási és keresetőségi jogát, az e körben tett ítéleti megállapításokkal összefüggésben a másodfokú bíróság a következőket emeli ki.

A másodfokú bíróság a felperesnek a versenyfelügyeleti eljárásban betöltött szerepére (bejelentő) és fellebbezésére figyelemmel azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes keresetindítási jogosultsága és keresetőségi joga tekintetében helytálló megállapításokat tett-e. A vizsgált közigazgatási eljárás megindulása idején még az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) valamint a Tptv. korábbi (2005. november 1. napja előtt hatályos) rendelkezései voltak hatályban, és voltak alkalmazandók, míg a peres eljárás megindulásának idejére (2006. évi augusztus hó 4. napja) figyelemmel a perben a 2005. évi november hó 1. napja után hatályos Pp. 327.§-ának (1) bekezdés b) pontja rendelkezését kellett figyelembe venni, amely szerint a közigazgatási per indítására az jogosult, akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási határozat közvetlenül érinti.

A bíróságnak minden esetben azt kell vizsgálnia, hogy a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt nem vett fél keresetindítási joga fennáll-e, illetve azt, hogy a

keresetlevélben megjelöltek szerint a fél keresetőségi joggal rendelkezik-e (ezt a felperes elmulasztotta).

Alapítanul hivatkozott a felperes keresetindítási, keresetőségi joga alapjaként a Tpt. 52.§-ára, mivel e szakasz szerint versenyhatósági ügyben ügyfél az, akivel szemben az eljárás hivatalból megindult, illetve a kérelmező, továbbá az, akire a kérelem vonatkozik. A perbeli esetben az ügyfél az alperesi beavatkozó volt, míg a bejelentő felperes a Tpt. 69.§-ának (1) bekezdése értelmében - a törvény kizáró rendelkezése folytán - nem volt ügyfél.

Ebből következően a felperesnek azt kellett volna feltárnia a Pp. 327.§-ának (1) bekezdés b) pontján alapuló keresetindítási joga megalapozásához (mivel a határozat reá közvetlenül rendelkezést nem tartalmazott rendelkező részében), hogy kétségkívül fennáll a jogi védelmet érdemlő jogos érdeke a vonatkozásban, hogy az alperes és alperesi beavatkozó között fennállott közigazgatási jogviszony milyen eredménnyel zárult.

A nem az ügyfél által indított perekben elsődlegesen mindig az egyedi ügy körülményeit kell megvizsgálni, tekintettel a fél és az általa kért felülvizsgálat viszonyára. A felperesnek tehát igazolnia kellett volna a per tárgyát képező határozati döntéssel összefüggésben azt, hogy kétségkívül fennáll a közvetlen és nyilvánvaló érdekeltisége ahhoz, hogy a Tpt. 21.§-ába és a Tpt. 22.§-ába ütköző jogsértés megállapítása mellett szankciót alkalmazzon a versenyhatóság.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetőségi jogát a versenytársak és az alperesi beavatkozó jogviszonyának vizsgálata vonatkozásában nem ismerte el, amivel egyetért a másodfokú bíróság is. A versenyhatóság döntésével szemben csak a felperes élt keresettel, ennek során azonban nincs lehetősége arra, hogy piacvédelmi okok miatt az alperesi beavatkozónak más piaci szereplőkkel szembeni magatartásának vizsgálatát kérje és ennek hiányát kifogásolva vitassa az alperesi határozat jogszerűségét. A verseny tisztaságának megőrzése nem a felperes, hanem a közérdek védelme érdekében eljáró versenyhatóság feladatát képezi.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a felperes keresetőségi jogát részben elismerte, arra hivatkozva, hogy az érintett piacon, az alperesi beavatkozóval a felperes versenytársként szerződéses kapcsolatban állt, ezért az esetleges versenyellenes magatartás elleni hatósági fellépés érinti a felperes versenyjogi szabályokkal védett érdekeit. E tekintetben értékelési körébe vonta a felperes által kifogásolt tényezőket .

A másodfokú bíróság az egyedi ügy sajátosságára utalva emeli ki a következőket. A felperesnek az érintett piacon való részvételéből adódóan fennállt a jogosultsága, hogy a beavatkozási magatartás vizsgálatát kezdeményezze. A felperes részéről hivatkozott körülmények - a szerződés felmondása, kedvezőtlen díjfizetési feltételek, többletköltség - gazdasági érdekeltiséget jelentenek, ami - a Legfelsőbb Bíróság EBH 2004.1100. számú eseti döntésében kifejtettek szerint - közvetlen

jogos érdekeknek nem tekinthető. A szerződéses jogviszonyból, valamint versenytársai minőségéből fakadó jogos érdek önmagában nem elégséges hivatkozás, annak a jogi védelemhez fűződő mértéket el kell érnie. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy hajózási és kikötői üzemeltetői tevékenységéhez kapcsolódóan az alperesi beavatkozó biztosította a felperesnek (és más hajózási társaságoknak) a tulajdonában álló létesítmények használatát, amivel a versenytársaként való fellépés(üke)t lehetővé tette az érintett piacon. A felperesi vállalkozás és az alperesi beavatkozó közötti gazdasági, szerződéses viszony megromlott, az ezzel kapcsolatos kárigény és elszámolási vita polgári peres úton rendezhető, e körben a felperes igényérvényesítési lehetősége nem gátolt. A felperes a polgári jogviszonyból eredő sérelmeit a polgári bíróság elé vitte, kártérítési igénye elbírálás alatt áll.

A felperesnek az üggyhez kapcsolódó, a maga és az alperesi beavatkozó közötti megszűnt jogviszonyból származó érdeke nem jelent automatikusan jogi érdekeltséget a közigazgatási per indításához. A felperes kártérítési - vagyoni - érdeke, a polgári perbeli kártérítési (vagyoni) igény további jogalapjának megteremtése iránti érdek nem olyan jogi érdekeltség, amely a Pp. 327.§-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti keresetindítási, keresetelési jogot teremtene a más ellen folyt eljárásban hozott határozat elleni fellépéshez, mivel a közigazgatási jogviszonynak nem volt alanya, a vagyoni érdekeltség pedig nem jogi érdekeltség. E körben a felperes érveket sem keresetlevelében, sem az első tárgyaláson - a téves jogszabályhely megjelölésén túl - nem hozott fel; nem adott elő és a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően nem bizonyított olyan konkrét, egyedi és közvetlen jogos érdekeltséget, ami keresetelési jogának fennállását igazolta volna. Ezért az alperesi határozat elleni keresetének elutasítása nem volt jogsértő.

Csak utal arra a másodfokú bíróság, hogy a keresetindítási, keresetelési jog hiányában az alperesi határozati megállapítások vizsgálatára nem is kerülhetett (volna) sor; ily módon a bizonyítási indítványok mellőzése nem volt jogsértő.

A felperes fellebbezésében olyan új tényt, vagy körülményt nem jelölt meg, amely fellebbezésének kedvező elbírálását eredményezhette volna. Mindezek folytán a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság keresetét elutasító, érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a sikertelenül fellebbező felperest az alperes másodfokú perköltségének megfizetésére. A felperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a fellebbezési illeték viselésére. A beavatkozóknak a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, ezért annak viseléséről nem kellett rendelkeznie a Fővárosi Ítéltáblának.

B u d a p e s t , 2009. évi szeptember hó 2. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. tanácselnök, dr. Bacsá Andrea sk. előadó bíró

dr. Vítál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelél:
bíróági írnok